

ÆTT OG ANNET

Årgang 36 Utgave 95

Grenland Ættehistorielag

Mars 2015

Slektsartikler og tips på internett

Redaksjonskomite for Ætt og Annet:

Terje Rehn Holm-Johnsen, Jan Christensen, Gard Strøm og Ivar Kokkersvold

Innhold

Leders spalte.....	side 3
Hva finner du i vårt arkiv?	
Rowbergfilene.....	side 4
Artikler	
Jakten på tobakkskongen.....	side 5
Søren Jacobsen Lerstang som levde i Brevik fra 1766-1808.....	side 10
Har eder hørt om Manitoba?.....	side 13
Tips fra internett	
En ny spennende hjemmeside.....	side 17
Kjekke hjelpemidler.....	side 17
Invitasjon til kurs i Gotisk skrift.....	side 18
Innkalling til årsmøte.....	side 18
Budstikka nr 1-2015.....	side 19

Forsidefoto

På forsiden finner vi i dag et bilde av snekker John Jensen Lien og hans hustru Gunhild Pedersdatter Tufte. John er født i 1807 på Lien under Funnemark. Gunhild er født på nordre Tufte i Holla. Paret bodde på Moldhaugen i Solum.

Gutten på bildet er seinere malermester Petter Johnsen på Moldhaugen. Jentene er jeg litt mer usikre på da paret hadde 3 døtre som levde opp: Anne Carine som flyttet til Kristiania og ble gift der; Anne Margrethe ble boende på østre Klyve og Kirsten Margrethe som bodde i Porsgrunn.

Bildet eies av Terje Rehn Holm-Johnsen

Kontaktinformasjon for redaksjonskomiteen:

- Terje Rehn Holm-Johnsen, tlf. 479 04 225, e-post: tr.holmjohansen@gmail.com
- Jan Christensen, tlf. 35 52 47 08, e-post: jan@slekt.org
- Gard Strøm, tlf. 957 89 494, e-post: post@gamlegjerpen.no
- Ivar Kokkersvold, tlf. 476 33 307, e-post: ivar@kokkersvold.net

Leders spalte

Nytt år, nye sjanser. I år er det nok en gang programserien "Hvem tror du at du er". I en av episodene møtte vi den kjente advokaten Geir Lippestad. I programmet ser vi at han får vite at hans forfedre har arbeidet nært med nazistene under 2. verdenskrig. Det er et sjokk for ham, men i stedet for å skjule dette velger han å stå fram. "Man kan ikke velge sine forfedre" er et uttrykk jeg liker. Vi har alle litt av alle: Noen har krigsforbrytere, noen har tatere blant sine aner, noen har aner som har vært med og utforme landet, formet byene, de var kanskje med på Eidsvold for snart 201 år siden. Andre forfedre har vært anonyme, så vidt en parantes i historiebøkene, eller kanskje ikke engang det. Men alle har vært viktige i historien, og alle har vært viktige for å forme den du er. Ikke skjul det, man kan kanskje heller ikke alltid være stolt av hva de har utrettet i sin tid, men de er der og vil aldri forsvinne.

Tilbake til "Hvem tror du at du er". Sist gang serien gikk, i 2013, merket vi et stort trykk på medlemsmøtene av potensielle nye slektsgranskere. Mange var innom, fikk hjelp, råd og tips, og dro hjem igjen for å granske videre. Noen forstod kanskje at dette ikke var noe for dem, men andre igjen ble interessert i mer. Til alle medlemmer og erfarne slektsforskere vil jeg si følgende: Ta i mot dem, hjelp dem, tips dem om oss og våre møter (møteplanen står på side 16 i bladet samt er nevnt på vår hjemmeside).

I år har vi økt medlemskontingenten litt og dere vil se økningen på giroen som er vedlagt dette bladet. Økningen ble godtjent på fjorårets årsmøte og er ment for å styrke laget i framtiden. Vi har stram økonomi og må drive nøkternt framover. Vi ønsker å gi medlemmene et godt medlemsblad, innholdsrike utvidede møter og ikke minst, gode foredragsholdere på års- og høstmøter. Av og til må vi hente inn gode foredragsholdere, og de er ikke alltid gratis. Jeg tror allikevel de fleste av dere ser at dere får mye for en rimelig penge, og vi håper dere fortsetter ønsker å være medlemmer av foreningen vår.

IKA Kongsberg inviterer til Slektsforskerdager på Kongsberg 17. april 2015. Dette kan dere lese mer om på side 9.

Denne våren satser vi på å starte opp med det kurset i Gotisk skrift som vi planla i høst, og som vi måtte utsette pga sykdom. Dere kan lese mer om dette på side 18. Alle som er interessert og har tid, bes melde seg på. Vi trenger et visst antall deltagere for at vi skal kunne gjennomføre kurset. Det er Jan Christensen som blir leder av kurset.

Minner dere også på årsmøtet i mars. Dette er deres arena for å forme foreningen for framtiden, her velges foreningens styre og andre verv i foreningen. Møt opp, gi din stemme og la din stemme forme oss videre. Jeg ønsker dere et godt valg. Les mer om årsmøtet på side 18.

Terje Rehn Holm-Johnsen
leder Grenland Ættehistorielag

Hva finner du i vårt arkiv?

I vårt rikholdige arkiv er det mange spennende kilder som leserne kanskje ikke kjenner til. Vi vil bruke Ætt og Annet for å tar for oss noe av det vi har, og som ikke er tilgjengelig på internett.

Mange nye slektsforskere kjenner mest til dette å forske på internett og sant skal sies, det er mye bra å finne på internett. For oss som har holdt på en del år (selv har jeg vel 30-års jubileum) i år, så husker vi møtene hvor vi bladde i protokoller, kopier og lignende. Grenland Ættehistorielag har brukt mange av sine år på å bygge opp dette arkivet, og det er ikke avleggs alt det som er å finne der.

Hvis dere vil se mer i kildene som nevnes så kan dere møte opp på våre møter på Porsgrunn bibliotek. Alle kildene som nevnes er for utlån til medlemmer. Normal varighet på lån er frem til neste møte, men ved spesielle behov kan dette endres, for eksempel dersom man skriver på en slektbok eller lignende.

Terje Rehn Holm-Johnsen

Rowbergfilene

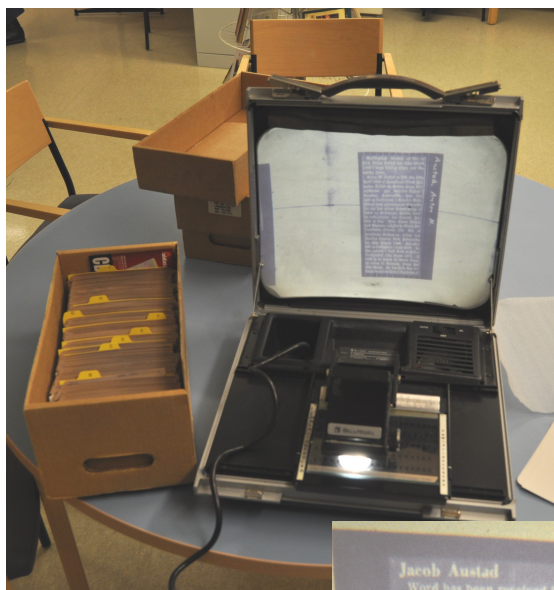
For mange år siden kjøpte vi inn Rowbergfilene. Opphavsmannen til denne samlingen var norsk-ættede Andrew Ansel Rowberg, født i 1887 i Minnesota. Han startet med å klippe ut artikler fra norsk-amerikanske aviser, blader og lignende. Det han samlet på var for eksempel nekrologer, bryllups- og fødsels opplysninger, jubileum ved bryllup og bursdager, Norgesbesøk og lignende. Samlingen består av over 200 000 utklipp. Arkivet er filmet på såkalt "Microfiche" og laget har også et eget apparat hvor disse kan leses. Hele "samlingen" består av 2 store esker med flere hundre kort.

Her er personene listet på etternavn og kvinner er som oftest ført under mannens etternavn når de er gift. Tekstene er enten på norsk eller engelsk. De dekker mest områdene rundt øvre midtvesten og "pacific northwest". Perioden som dekkes er rundt 1915-1980.

Her finner man viktig informasjon om våre slektninger som reiste over. Hvem var deres familie? Hva gjorde de i USA? Hvem besøkte de i Norge, og hvem var på besøk hos dem?

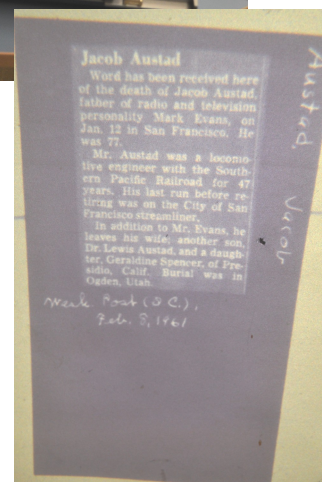
Jeg har selv funnet mye interessant informasjon

i arkivet, også ting som ikke er tilgjengelig foreløpig på internett.

Over: Hos oss kan du låne både microfiche-apparat og de 2 eskene med microfichekort. Apparatet pakkes sammen til en enkel liten koffert.

Til høyre: Et eksempel på en nekrolog vedrørende Jacob Austad (født i Risør med farslekt fra Siljan).

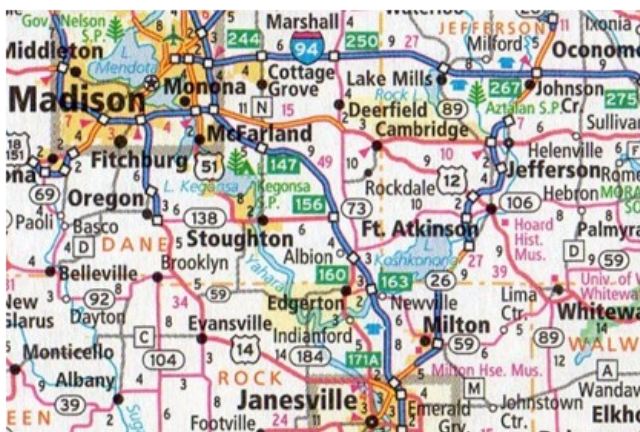
Artikler

JAKTEN PÅ TOBAKKSKONGEN

av Monica Heggli Berthelsen

For en stund tilbake kom jeg over en gammel artikkel fra en amerikansk avis. Den omhandlet en mann ved navn Halvor Jacobsen. Han kom fra Bamble og skulle til og med være en fjern slektning. Dette måtte jeg bare finne ut av, så nå var det tid for å dra på jakt etter fordums historie og minner i Amerika.

Halvor ble født på Grasmyr i Bamble den 31. januar 1829. Han var sønn av Jacob Halvorsen og Mette Gurine Nielsdatter Rogn, og var eldst av fire søsken. Selv om Halvor var eldst og sånn sett var den første arvingen til gården, hadde han andre visjoner og ville ut i verden. Han emigrerte til Amerika i 1854. Det ble derfor broren Niels som overtok Grasmyr i 1869.

Halvor fikk kjøpt seg et stort stykke land i Dane County, Wisconsin. Området ligger sørøst for Madison og ble på denne tiden fortsatt omtalt som en del av Albion Prairie. Dette området egnet seg spesielt godt til å dyrke tobakk. Hvis man fikk til dette, kunne man bli svært rik.

Tobakken har en lang historie i Wisconsin. Allerede på slutten av 1600-tallet er det kjent at indianerne dyrket tobakk på det landet som i dag er staten Wisconsin. Innen år 1859 ble det produsert i underkant av 40 tonn tobakk i Wisconsin alene. Bare 20 år seinere var dette tallet kommet opp i nærmer 5000 tonn. På slutten av 1800- og begynnelsen av 1900-tallet ble det

bygget dusinvis av varehus fylt med tobakk bare i området hvor Halvor holdt til. De kalte det for tobakkens gullalder, og dette var selve hjertet av industrien i Wisconsin på denne tiden.

"Den omskiftende, late, karriereløse bonden trenger ikke å forvente å bli suksessrik, fordi han sannsynligvis vil feile hvis han prøvde".

"Det trengs hjerne, utrettelig energi og ikke minst menn som kan tilpasse seg omgivelsene og lære å tjene penger på bakgrunn av erfaring".

Dette var en liten del av en lengre rapport fra "Wisconsin Agricultural Society" presentert i Madison i 1885. Dette var en advarsel til dem som trodde at tobakksindustrien var en lett måte å tjene penger på. På den tiden var det ca 4000 bønder i Wisconsin som dyrket tobakk, hovedsakelig i Rock og Dane County. Bare i Edgerton alene, som ligger ca 10 minutters kjøring fra gården til Halvor, var det over 45 varehus som solgte kun tobakk. De hadde over 100 ansatte og lønningene oversteg 100.000,- USD. Det er vel unødvendig å si at tobakken var gjenstand for en solid økonomi i disse områdene. Etter hvert gikk diskusjonene både høyt og lavt om temaet tobakk. På den tiden var det ikke av helsemessige årsaker, men mer en redsel for at denne industrien skulle okkupere alt som var av land over store deler av Wisconsin. Dette mente de igjen ville gå utover matproduksjonen. Det gikk så langt at enkelte organisasjoner ville forby all bruk av tobakk. Presidenten endte den diskusjonen med å uttale følgende: *"Hvis en mann ikke har noen uvaner, synes jeg synd på ham".*

Det er ikke tvil om at den store andelen av nordmenn som flyttet til den sørlige og sørvestlige delen av Wisconsin anså tobakk for å være en god inntektskilde. Selv om de ikke hadde noen erfaring med å dyrke tobakk i hjemlandet, ble de kjent for å klare seg veldig bra innen denne industrien. Familienavn som Nelson, Swenson,

Larson, Erickson, Halvorson, Lund, Weum og Jacobsen vil for all fremtid være knyttet opp mot tobakk og det faktum at de gjorde en svært god jobb.

Halvor plantet godt og vel 80 mål med tobakk for hånd. Han var svært nøye med å følge med på plantene og tok svært godt vare på avlingen sin. For at plantene skulle ha nok plass til å vokse seg store, plantet han den med god avstand. Nesten 60 cm mellom hver plante skulle vise seg å være et godt triks. Dette var nok også svært uvanlig, fordi de aller fleste bønderne ville ha så mange planter som mulig for å få en god fortjeneste. Det vanlige var å plante dem med et mellomrom på 35-40 cm. I tillegg måtte bladene være helt perfekte, det vil si uten rifter eller hull. Det ble aldri brukt maskiner til dette arbeidet og plantingene foregikk aller helst i regnvær.

Hva Halvor gjorde utover dette var det nok ingen som visste. Han var visstnok den eneste i

området som klarte å dyrke planter med så store blader at man kunne rulle cigarer med skikkelig størrelse av dem. Han ble derfor etter hvert kalt for "Tobakkskongen".

Steget fra å være en enkel bonde til å bli "konge" i området, var både lang og tung. I 1855 ble han gift med Johanne Jacobsen fra Kragerø (bilde). Hun ble født i 1836 og kom med sine foreldre til Amerika i 1844. Familien til Johanne slo seg ned på Koshkonong Prairie, som ligger litt vest for Albion. I 1845 døde faren til Johanne og moren ble sittende som enke med 6 barn. Den yngste var bare 6 uker da faren døde. De tre eldste jentene måtte ut å jobbe. Da Johanne var bare 13 år måtte hun passe på den lille babyen. Hun knyttet den fast på ryggen og gikk for å hente vann et stykke unna. Hun måtte bære med seg to bøtter vann i tillegg til å ha babyen på ryggen. Noen av hennes første jobber var å passe barn. I tillegg måtte hun ofte bake. Det var ingen ovn i huset, så hun måtte steke brød i en kjele over åpen ild. På toppen av brødet la de kull.

Ekteparet Jacobsen. (Foto: Vivi Wissestad)

Halvor og Johanne med sine 9 barn (Foto: Vivi Wissestad)

Halvor og Johanne fikk ti barn. Av dem var det 9 som vokste opp. Disse ble døpt Aasine, Karen, Jacob, Johannes, Mathee, Julius, Hanna, Marren og Henry.

Johanne var veldig god til å strikke og sy og dette var en kjærkommen inntekt til familien de første årene. De var også på denne måten i stand til å kjøpe seg møbler. Alt de hadde til å begynne med var bare noen benker til å sitte på. Sengene var laget av trepåler med tau fra side til side som madrass. Det var harde kår, men fordi både Johanne og Halvor var svært hardtarbeidende mennesker, klarte de å bygge seg opp litt etter litt.

*Gården til Halvor fra rundt 1900.
(Foto: Vivi Wissestad)*

I 1879 bygde Halvor et stort hus. Det skal være lokalisert på toppen av en liten ås med utsikt utover jordene som ligger rundt. Dette må ha vært litt av et prosjekt på den tiden for huset skal visstnok være veldig stort.

I tillegg til hovedhuset skal det ligge 1-2 uthus og noen mindre redskapshus på eiendommen. Dette var beskrivelsen jeg fikk av noen fjerne slektninger som var der i 2000. De hadde ingen adresse til stedet og heller ingen aning om hvor eiendommen kunne befinne seg. Det eneste jeg hadde var en antydning om en 10 minutters bil-tur fra Edgerton og en avisartikkel fra 1979. I tillegg fikk jeg kopi av de bildene som ble tatt i 2000, samt noen eldre bilder. For alt jeg visste, kunne gården være revet for lenge siden, men det var noe som sa meg at en plass som denne må fortsatt bestå.

Jeg bestemte meg for at denne gården må jeg bare finne. Siden jeg har vært en del i dette området tidligere vet jeg at det er snakk om enorme områder hvis man skal kjøre rundt og leite. Det ble derfor viktig å bruke det lille jeg hadde. Avisartikkelen jeg hadde fått en kopi av var tryk- ket i avisen "The Edgerton Reporter" den 25. juli 1979, så jeg ringte dit. Der traff jeg en veldig hyggelig dame som synes det var stor stas å få telefon fra Norge. Det er så rart hvordan dette

alltid fenger og amerikanerne er villige til å sette himmel og jord i bevegelse for å hjelpe. Jeg sendte derfor en e-mail med bilder, og det jeg hadde av informasjon. Dagen etterpå hadde jeg fått svar. Jeg kunne vente meg en telefon fra en reporter i løpet av et par dager.

Og telefonen kom. Journalist Jeff Brown i "The Edgerton Reporter" fortalte med at han kjente stedet godt og ville svært gjerne ta oss med dit når vi kom til Amerika. I tillegg ønsket han å skrive en artikkel om oss tilreisende fra Norge.

*Huset til Halvor sommeren 2014.
(Foto: Monica Berthelsen)*

Som sagt så gjort. Fredag den 27. juni 2014 troppet vi opp utenfor aviskontoret sammen med noen av våre amerikanske slektninger. Vi fikk en flott mottagelse. Etter en kort samtale og et dykk i det gamle arkivet, skulle vi endelig få se gården.

Turen ut til selve gården er i seg selv en opplevelse. Det er ikke langt fra Edgerton til store landområder med dyrket mark. Noen gamle bygninger vitner om gammel norsk byggeskikk og området i seg selv er ikke så ulikt noe av dem vi kan finne her til lands.

Likevel er det de enorme jordene som utgjør den største forskjellen. Selv om vi hadde med oss en lokal guide, hadde det ikke vært vanskelig å finne frem. Vi hadde jo til og med adressen.

Gården er ikke lenger i familiens eie. Den siste som eide den var barnebarnet til Halvor, Hubert Jacobson. Han var sønn av Julius og Josephine Jacobsen. Han ble født i 1904 og døde uventet i

1984. Han var gift med Alice Harmon og de hadde 2 sønner, Larry og Rodney. Hubert overtok eiendommen på midten av 70-tallet og hadde store planer om å pusse opp og flytte dit sammen med familien. De var bosatt i Madison hvor Hubert jobbet som kjemiker på et meieri. Han var i full gang med restaureringen, men ble dessverre aldri ferdig med å sette det i stand. Dette var en stor og kostbar jobb og skulle gjøres over tid. Siden ingen av søsknene eller barna hans ville overta plassen, ble det solgt til en svært velstående familie fra Chicago.

Familien Hawk fra Chicago ble eiere av eiendommen på slutten av 80-tallet. De kjøpte et mindre hus i fra en nabo som de fikk flyttet inn på eiendommen. Tanken var at de skulle bo der mens de restaurerte hovedhuset. Etter hvert ansatte de en mann som kunne fungere som en slags vaktmester på eiendommen. Han bor der den dag i dag og har masse kunnskap om eiendommen. Selv om det ikke står på kapital, var det sykdom som satt en stopper for alle drømmer og visjoner som paret hadde. De er nå begge i 80-årene og delvis pleietrengende. Det er derfor uvisst hva som kommer til å skje med eiendommen. "Vaktmesteren" mente at det er realistisk å tenke at den vil bli solgt i løpet av 2-5 år. Hvor vidt det er mulig å få huset tilbake til sin opprinnelige stand må det bli opp til fagfolk å vurdere. Uansett ville det vært trist hvis denne plassen ble revet, fordi det er et helt unikt byggverk.

Det første som slo meg da jeg kom til denne plassen var hvor stort det var. Her tjente en enkel mann i fra Bamble seg rik på tobakk og byg-

*Utsmykning over dørene
(Foto: Monica Berthelsen)*

de sitt livsverk akkurat som han ville ha det. Selv om huset nå er forfallent og modent for riving må dette ha vært et vanvittig prosjekt. Bare å få alle materialer ut hit må ha krevd en enorm innsats da hele huset er bygd av murstein. Plassen ligger ikke akkurat sentralt og jeg tenker at når vi bruker 10-15 minutter med bil fra nærmeste tettsted i dag, må det ha tatt tid med tanke på at huset var ferdigstilt i 1879. I tillegg til at det er bygd i mur er det egne steinblokker over dørene som navnet er gravert inn. Og alt av dører, vinduer og takkonstruksjon består av utskjæringer og nydelig arbeid.

Eiendommen er på noen hundre mål og det som i da er dyrket mark består for det meste av mais. En nabogård tar seg av denne biten.

Vivi Wissestad, født Grasmyr, er en nærmere slektning av denne mannen enn det jeg er. Hun har skrevet en historie om ham i "Bamble gjennom tiden" i 2004. Jeg valgte likevel å skrive vår historie fordi det å finne tilbake til gamle slektninger og historien deres i seg selv er et eventyr. Med litt forberedelser kan man finne det aller meste. Det har jeg skjønt etter min jakt på slektninger fra Bamble som flyttet til USA for lenge siden.

Jeg syns også det er interessant å finne ressurssterke bamblinger som bygger opp hele samfunn rundt seg. Tallak Haines bygde opp sitt med kun mennesker fra Bamble. Halvor var også et par turer i Norge for å hente flere folk til Amerika. Selv om han også hentet familie og venner kan man se at også nordmenn fra andre steder enn Bamble har fått innpass i dette området. Av gamle brev og informasjon som har overlevd gjennom generasjoner kan vi se at begge disse mennene nok var svært bestemte menn som satte pris på å få det på sitt vis. Det er vel kanskje også nøkkelen til den suksessen og rikdommen de begge oppnådde.

Man får som regel alltid en varm mottagelse og mye hjelp i Amerika. Vi fikk en helside i avisen "The Edgerton Reporter" kun på bakgrunn av en telefon og et lite besøk. Det syns jeg sier mye om at nordmenn fortsatt har en stor betydning over store deler av USA den dag i dag. Jeg syns også det vitner om at det meste er mulig bare man tør å ta en sjanse.

Familien utenfor huset til Halvor 2014
(Foto: Monica Berthelsen)

Kilder: Tobacco in Wisconsin, Isthmus.com
The Cap Times, host. Madison.com
Jeff Brown, Edgerton Reporter
Vivi Wissestad

Interkommunalt arkiv for Buskerud, Vestfold og Telemark IKS

IKA Kongsberg inviterer til slektsforskerdag 17. april 2015.

Programmet er i skrivende stund ikke helt klart men vi vil publisere det på vår hjemmeside og på Facebook-siden vår så snart det er klart.

De lokker blant annet med en omvisning i arkivet samt vise konkrete eksempler på arkivmateriale hos dem som kan brukes for en slektsforsker.

Dersom det er interesse for dette kan vi forsøke å samle oss i et par biler når vi drar oppover.

**Ta kontakt med leder på
lederen@grenlandslekt.no**

Søren Jacobsen Lerstang **Som levde i Brevik fra 1766 til 1808.** **av Inger-Helene Hansen**

Søren Jacobsen Lerstang er en av mine tipp-tipp-tippoldefedre og jeg har i mange år forsøkt å finne ut når og hvor han døde. Familietradisjonen ville i mange år ha det til at Søren var død rundt 1814 i engelsk fangenskap. Som vi skal se, kan ikke det medføre riktighet, men hva kan vi finne ut om Søren Jacobsen over to hundre år etter at han døde?

Han er innført i Brevik ministerialbok nr. 3 side 6 som døpt den 6. januar 1767 og fikk navnet Søren. Hans foreldre var Jacob Sørensen Lerstang og konen Maria Gundersdatter. Hans faddere var: Abraham Bjønnes sin kone Elen Sørensdatter, Marthe Olsdatter, Petter Pandrup, Kristen Kiildsen Lerstang og Abraham Sørensen, Bjønnes Ramberg.

Søren eide hus på Sæteret ved Brevik og har antakelig bodd i Brevik i hele livet. Huset han eide i Brevik besto av 1 stue med en enkel kakkelovn, et kammers, også med kakkelovn, kjøkken med skorsten og bakerovn. Huset var grunn- og rødmalt og på taket var det "Cagelsten". (Se skifteprotokoll for Brevik).

Han var gift tre ganger og fikk ialt 11 barn med sine tre hustruer. Barnedødeligheten var høy den gangen så de fleste døde som barn. Hans første hustru, Cicel Isachsdtr. giftet han seg med den 28. desember 1787. De fikk sønnen Jacob i 1788. Cicel døde allerede i mai 1792 etter å ha født tvillingene Knut og Anna Maria i april samme år. Tvillingene døde også i mai 1792.

I november samme år inngikk Søren Jacobsen Lerstang ekteskap med Kirsten Michelsdatter. I juni 1793 ble deres datter Cicel Maria født. Hun døde før hun var en måned og i desember 1794 døde også Kirsten Michelsdatter. Søren ble igjen alene med sønnen Jacob som bare var seks år gammel.

Den 20. august 1795 giftet ungar Karl Søren Jacobsen og pige Ane Kristine Nielsdatter seg. Se Ministerialbok for Brevik (nr. 3 side 92).

I folketellingslistene fra 1801 for Eidanger kan vi lese følgende:

Ladestædet Brevig:

Søren Jacobsen, 36 aar, i sitt 3dje ækteskab, husejer og utcom. matros, Anne Kristine Nielsdatter hans kone 28 aar i sitt første ægteskab.

Følgende barn: Jacob Sørensen hans søn 13 aar, Just Lykke 5 aar deres søn, Niels Christian 3 aar deres søn og Elen Kristine 1 aar deres datter.

Søren og Ane Kristine fikk barna Just Lykke født i 1796, Niels Christian født 1798, Elen Kristine født i 1801 død 1802, Isach født i 1803 død i 1804, Elias født 1805, Knut 1807 død 1807 og Søren født 1808 (etter farens død.)

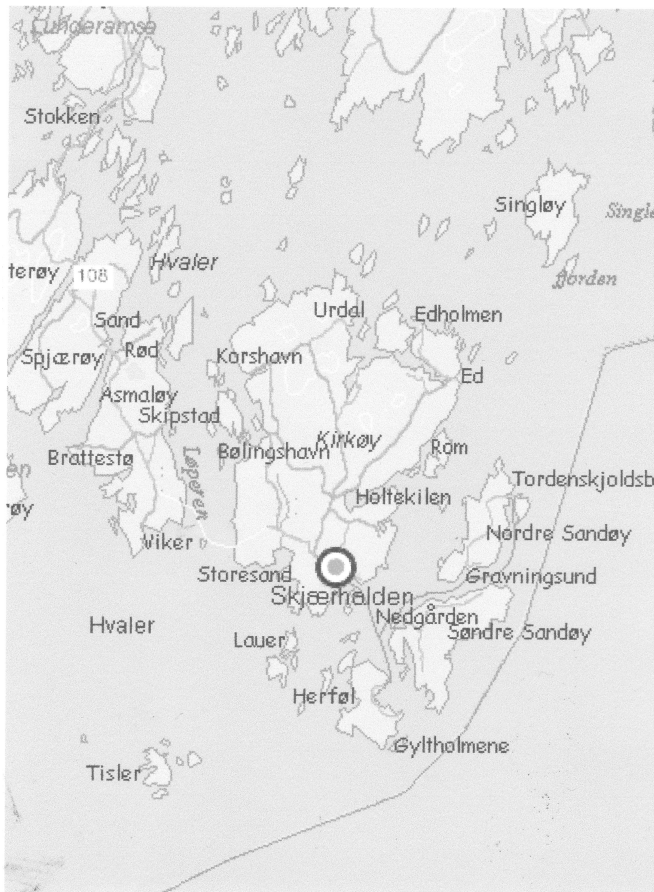
Som nevnt, har jeg lenge lett etter Søren død. Han er ikke ført inn i kirkebok for Brevik under døde. Familietradisjonen var lenge at Søren døde ca 1814 i engelsk krigsfangenskap. Dette kan ikke være riktig, for iflg. skifteprotokoll for Brevik innfant lensmann i Eidanger Hans Andersen og sorenskriver Hans Holt de Kløcker seg på Sæteret ved Brevik den 4. september 1808 for å foreta registrering og vurdering i "stervbohuset" da Søren Jacobsen var avgått ved døden.

KRIG.

Det var urolige tider med Napoleonskrigene rundt 1800. På sensommeren 1807 ble Danmark-Norge trukket inn i krigene. Den dansk-norske kongen tok side med Napoleon etter at engelskmennene hadde gått til angrep på Danmark. Sverige hadde valgt side i krigen med England. Den 14. mars 1808 erklærte Danmark-Norge Sverige krig. Norge hadde en styrke på 16 kanonbåter og 11 kanonjoller som var samlet på Hvalerøyene i april 1808. Den norske skjærgårdsflåten gikk til angrep 27. april 1808 ved Strømstad. Svenskene gikk seirende ut av slaget.

Iflg. Ministerialbok nr. 4 for Hvaler side 199 var det 11 som døde som følge av kampen. Disse ble begravet i løpet av de elleve første dagene av mai. En ble begravet 29. mai. Så vidt jeg kan forstå av kirkeboka døde han på lasarettet. I boka "Søkrigen i de dansk-norske farvande

1807-1814" av C.F.Wandel kan man lese om slaget ved Strømstad 27.apr.1808. Der står det bl.a.fortalt om de falne: det var 7 drepte og hardt sårede fra båten Bernt Anker og fra båten Præstø var det 2 mann som var kvæstede (lemlestede).

Kart over Hvalerøyene

Svenskene ble mer dristige i sine Rekognoserings-turer langs kysten av Båhuslen og Østfold etter slaget ved Strømstad. En samlet svensk flåtestyrke på 30 kanonbåter med 1000 mann oppdaget en norsk flotilje (flåteavdeling av mindre skip) på 5 kanonbåter ved Hvalerøyene. Svenskene gikk til angrep i Gravningsund, sundet mellom nordre – og søndre Sandøy på Hvaler. Nordmennene sto imot og besvarte angrepet. Fire kanonjoller avfyrt hver 3 – 4 skudd som traff den svenske roflotilje svært bra. Svenske kanonbåter ble kastet hulter til bulter og led betydelige tap. Denne trefningen fant sted 27.mai 1808.

Det var bare deler av den norske flåten ved Hvaler som deltok i dette slaget. Hovedstyrken lå

ved Kirkøya på Hvaler (Kirkøya er den største av Hvalerøyene og her ligger også kirken). Vår hovedstyrke kom ikke på kampplassen før affæren var avgjort og svenskene hadde trukket seg tilbake. Norge hadde ingen tap av menneskeliv, men det var falne på svensk side. (Dette finner man mer om i ovennevnte bok av Wandel.)

Søren har sannsynligvis vært utkommandert til tjeneste på en av de norske sjaluppene.

Om Søren deltok i trefningen ved Gravningsund eller om han lå på Kirkøya, vet vi ikke. Det ble ikke flere trefninger ved Hvalerøyene sommeren 1808. Det ble heller ikke flere falne i krig der, men mannskapene fikk snart en annen fiende å sloss med, sykdom.

Sommeren 1808 var tørr og varm. Folkene manglet klær og var nesten uten sengetøy. Det var vanskelig pga krigen å skaffe nytt. Innkvarteringen var i åpne hus, høylader og fjøs, vannet var av dårlig kvalitet. Tjenesten var hard. Litt utpå sommeren brøt det ut smittsomme sykdommer som blodgang (dysenteri) og nerve- og forråtnelsesfeber blant mannskapet. Forråtnelsesfeber er bedre kjent som flekktyfus i våre dager. Sykdommene spredte seg hurtig. Det var bare to leger ved forlegningen til å ta seg av de mange syke. Sykdommene førte til at mange døde. I Ministerialbok nr. 4 for Hvaler er det hele sommeren og høsten 1808 ført inn mange begravelser av mannskap fra kanonsjaluppene og – jollene. Den 31. juli, da Søren ble begravd, ble også Hans Torkildsen fra "Christians District Risør by" begravd. I kirkeboken står det at de var fra "shaluppene Frederickstad og Fredricksværn."

Jeg mener bestemt at Søren Jacobsen "af Bragenes District, Brevig Bye", begravet den 31. juli 1808 på Hvaler er identisk med min tipp-tipp-tippoldefar, Søren Jacobsen Lerstang fra Brevik. Han var sjømann og ved folketellinga i 1801 har han tittel utcom.matros. Krigen krevde mange menneskeliv og vante sjøfolk ble innkalt til militærtjeneste selv om de var godt voksne og gifte. I 1808 var Søren 42 år. Han var gift og hadde hustru og tre små barn å forsørge.

1. Jeg finner ham ikke innført i Kirkebok for Brevik.
2. Den 4. september 1808 ble det foretatt registrering og vurdering i hans bo på Sætre i Brevik da han var død.
3. Den 17. desember 1808 blir hans sønn

Søren født. Søren Jacobsen må ha levdt 9 måneder før sønnens fødsel.

4. Søren Jacobsen av Brevik By begravnes ved Hvaler den 31. juli 1808.

Vi finner begravelsen innført i ministerialbok nr.4 for Hvaler, side 200 under døde for 1808. Det går ikke klart fram av kirkeboka hvilken av sjaluppene han har vært ombord i. Han kan ha vært ombord i Fredrichstad eller Fredriksværn. Dødsårsak er heller ikke oppgitt.

Hvaler. Steinkirken fra 1100-årene på Kirkøya.

Skifte etter Søren Jacobsen.

Det skulle holdes skifte og utlodning mellom hans etterlatte enke, Anne Kristine Nielsdatter og "deres udi et lovligt ægteskap tilsammen afledte børn af navne og alder som følger":

1. sønnen Just Løkke Sørensen 12 år, 2. sønnen Niels Christian 9 år og 3. sønnen Elias 3 år. Ved møtet den 4. september var enken, Anne Kristine Nielsdatter fruktsommelig. Ved skiftet i 1809 ble det opplyst at Anne Kristine hadde født en sønn den 17. desember 1808. Han ble døpt Søren etter sin avdøde far. Søren Jacobsens sønn fra første ekteskap, Jacob Sørensen, er ikke nevnt i skiftet.

Tillegg

I 1929 ga Brevik historielag ut boken "Fra Brevik i gamle dager" I denne boken har Nicolay W. Coch skrevet en artikkel om Søren Jacobsen Lerstang som levde i Brevik fra 1766 til 1808.

N.W.Coch hadde blitt fortalt av en studiekamerat; overlege J. Ustvedt, at denne studiekameraten skulle nedstamme fra en kjent kjøpmann og eiendomsbesitter som hadde levdt

i Brevik for lenge siden. Kjøpmannen hadde gitt store gaver til kirken i Brevik. Det var liten tvil om at det var Jacob Nielsen Lerstang det var tale om. Jacob Nielsen Lerstang døde imidlertid barnløs i 1756 og hadde ingen slektning i rett nedadgående linje.

Coch samtalte med gamle folk i Brevik i håp om å komme på sporet av Ustvedts slektstilknytning til Lerstang, men det var intet å finne.

Så en dag kom han i kontakt med Julius Løkke i Larvik. Løkke kunne fortelle at han også stammet fra Lerstangslekten i Brevik. Hans bestefar, Just Lykke (Løkke) Sørensen, var født i 1796 i Brevik. Foreldrene hans het Søren Jacobsen Lerstang og hustru Anne Kristine Nielsdatter.

Enke Anne Kristine Nielsdatter giftet seg med ungarl Staale Amundsen den 6. februar 1812. (Se ministerialbok nr. 3 side 95 for Brevik). De fikk sønnen, Anund født og døpt i Brevik i mars 1813. Familien flyttet og i 1815 kjøpte de hus i Vebergs gt. 1 på Østre Halsen ved Larvik. Staale var ansatt ved Hølen kran som skipsbyggmester. Anne Kristines barn fra første ekteskap flyttet med.

Just Løkke Sørensen, sønn av Søren Jacobsen Lerstang, var matros og skipstømmermann. Han giftet seg med Antonette Hansdatter fra Skjeggestad i Tjølling. De kjøpte hus på Østre Halsen og fikk en stor etterslekt. Jeg er et av mange tipp-tipp-oldebarn.

Elias og Søren giftet seg også i Larviks-distriktet. De har etterslekt.

Har eder hørt om Manitoba?

av Monica Heggelid Berthelsen

I et brev jeg kom over, for en stund tilbake, står det skrevet en hel del om Manitoba. Jeg har egentlig aldri undersøkt noe mer rundt dette brevet. Det er det eneste i sitt slag i mine brev-bunker og derfor har jeg aldri tenkt så mye på det. Så fikk jeg kopier av noen gamle brev jeg skulle oversette og i blant dem lå det en liten bok om nettopp Manitoba. Så da måtte jeg jo sjekke ut hva dette egentlig innebar.

Mitt brev er ikke helt komplett da den siste siden mangler. Derfor vet jeg ikke hvem som er avsender. Det er sendt til en eller annen Hans og da har vi mange å ta av i min slekt. På tross av dette er det ganske lett å få en viss sammenheng i det som står der. Det begynner som følger: "Jeg skriver

til dig da jeg anser dette for å være en stor mulighet til rigdom og grøde. Det er hårdt arbeide, men her er mange muligheter for et godt liv". Brevet beskriver litt av hver-dagen til avsenderen som tydeligvis har fått seg eiendom i Amerika.

På slutten står det skrevet: "Kan eder tænke på denne mulighed og bringe med eder alle som kan tænke seg et liv her i vest. Vi kan være behjelpelige med information og hva annet dere måtte trænge".

På slutten av 1800 tallet var det stor utvandring til USA og Canada. Der var det uante ressurser og et paradys for de som ønsket og slå seg ned i disse områdene. Det var slettes ingen dans på roser, men var man villig til å jobbe hardt kunne man få det svært godt. I 1889 ble det gitt ut en egen håndbok for nordmenn og andre Skandinavere som kom til området. Den informerte om alt man burde vite for å kunne

leve der, og bli en del av befolkningen i disse områdene.

Manitoba er en provins i Canada, lokalisert mellom Ontario i øst og Saskatchewan i vest. I sør grenser Manitoba til Nord – Dakota og Minnesota i USA. Provinsen ble skilt ut fra Nordvestterritoriene og offisielt anerkjent av de føderale myndigheter den 16. juli 1870. Hovedstaden er Winnipeg.

Områdene i Manitoba består av mye skog. Når man kjører nordover fra Minnesota består landskapet av bartrær i mange mil. Det er også store jordbruksområder og slettelandskap. Alt i alt er det enorme områder som må ha fortonet seg om mulig enda større tilbake på 1800 – tallet.

Som det kommer frem av fremsiden på denne boka, ser vi at 200 millioner acres (vel 800 mill. mål) med land ble lagt ut for nybyggere. Omring 160 acres (600 norske mål) ble gitt til enhver familiefar, enke med familie eller mannlig nybygger over 18 år. Det var slettes ingen dårlig start.

Boken er en skildring av klima, jordbrukere, håndverkere og alminnelige arbeidere, tjenesteytende osv. med spesielt hensyn til Skandinaviske kolonister.

Alle som har vært en tur "over there" vet at når det kommer til penger er det utrolig mange ulike mynter og sedler. Lommeboka blir fort tung hvis man ikke gjør noe med det. Her i Norge har vi gjennom årenes løp kvittet oss med de minste enhetene, men det har de ikke fått til i USA. De har prøvd, men det var ikke veldig populært og ble derfor ikke gjennomført. I 1889 sies det følgende om mynt og mål: Mynten i Amerika er dollars og cents, hvorav en dollar deles i 100 cents. Det tilsvarer cirka 3 kroner og 75 øre her hjemme. Gull, sølv og papirpenger en nå like i verdi, men papirpenger er lettere å håndtere og bære med seg. Gull og sølv foretrekkes når større summer skal utbetales. Man har sedler på 1, 2, 4, 5, 10, 20, 50, 100 og 1000 dollar.

		Nord.							
		31	32	33	34	35	36		
		30	29	28	27	26	25		
Vest.		19	20	21	22	23	24		
		18	17	16	15	14	13		
		7	8	9	10	11	12		
		6	5	4	3	2	1		
		Syd.							

Videre tar boka for seg dette med arealer. Det er ganske stor forskjell på det meste av måleenheter, men dette ble

fortalt til de nye landsmennene som skulle lære systemet:

Landet måles i Acres, hvorav det regnes 40 på 2 Ar. Det er av regjeringen oppmålt i regelmessige kvadrater. Det er 1 engelsk mil i hver kant, og det kalles en seksjon. Denne inneholder 640 Acres (vel 2500 mål) og inndeles igjen i 4 like deler eller kvart – seksjoner, som hver inneholder 160 Ares (vel 600 mål). Landutmålingssystemet i Manitoba og Nordvestterritoriet er veldig enkelt og derfor lett å forstå.

Med stor skrift etter står det så "LÆS DETTE":

DEN CANADISKE AGENTUR,
15, WATER STREET,
LIVERPOOL,
ENGLAND.

Dette Skrift sender undertegnede Agentur paa Forlangende gratis og franco til enhver Adresse, der opgives den, og staar gerne till Tjeneste med alle yderligere Oplysninger, der maatte ønskes. At sende et Brev til England koster 20 öre og et brevkort koster 10 öre.

"Enhver, der er uden beskæftigelse i Amerika eller ønsker at forbedre sin stilling, skulde forespørge om nøie oplysninger angaaende efterspørgslen efter arbeidere, lønninger, landpriser osv. hos Hr. John Lowe, sekretær for Landbrugsdepartementet, Government buildings, Ottawa, Ontario, Amerika".

Boken inneholder mye informasjon, men tar også for seg en del historie. For eksempel kan vi lese at folketallet i provinsen i 1871 er 19000. i 1886 har dette steget til 108660. Antall protes-

tantiske skoler i samme periode har steget fra 16 til 484. På den katolske siden var antallet 17 til 65. I 1871 står ingen jernbaner oppført, men per 1886 er det 999 miles som er bygget. Antall postkontorer har steget fra ingen oppgitte til 500. Man kan selv tenke seg hvor mye som skjedde i løpet av 15 år. Boka forteller også litt om hvor store arealer som etter hvert har blitt tatt i bruk, hva som produseres og størrelsen på husdyrflokken. Se tabellen på neste side

Et tema som opptar de fleste her i verden er været. Det er store forskjeller mellom Norge og områdene i USA og Canada vi nå snakker om. Her i Norge har vi det meste fra kystlinje til fjellvidder. Vi er vant til alt slags vær ulike årstider. Det er ganske uforståelig for dem som bor langt inne i USA. Mange av dem har aldri sett havet, noe som kanskje er like uforståelig for oss. Områdene i USA er også så store at det kan være mange ulike værtypen innenfor en og samme stat. Dersom man ser på kartet og tar utgangspunkt i breddegrader, skulle man tro at været burde være ganske likt på begge steder. Det er ikke tilfelle. I 1889 ble det beskrevet slik i boken:

"Til trods for, at Manitoba ligger paa samme Breddegrader som Central Europa, er Klimaet dog en Del forskjelligt paa Grund af Provinsens Beliggenhed midt inde i det store Fastland. Den kan nærmest siges at have en sydfransk Sommer og en skandinavisk Vinter. Genemsnitts-varmen om Sommeren er 67-70 grader Fahrenheit (19-21 grader Celsius), eller 16-20 Reamur, dog er varmere Dage ikke nogen Sjældenhed".

Et tema, som før var ankepunktet for å dra, var økonomi. Det var trange kår her hjemme og gjerne mange barn i hver familie. Emigrasjon var derfor en god mulighet for mange som ikke hadde odell og rett på arv hjemme i Norge. I mine brev kan jeg lese om familier som skulle reise over når de fikk solgt unna alt de eide fra hus til inventar og utstyr. Andre reiste og lot dem som var igjen her hjemme ta seg av oppgjøret for så å overføre pengene senere. I boken står det et eget kapittel om økonomi:

"HVOR MEGET KAPITAL SKAL MEDBRINGES?"

"Kolonisten kan begynne i Manitoba med

	1881.	1886.	Tiltagende siden 1886.	
			Numerisk.	Procent.
Land optaget	Acres. 2,381,337	Acres. 4,171,224	Acres. 1,786,887	Acres. 79·9
Cultiveret	250,416	752,571	502,155	300·5
Grøde:	Bushel.	Bushel.	Bushel.	Bushel.
Hvede	1,033,673	6,711,186	5,677,513	549·2
Korn	253,604	1,054,234	800,630	315·7
Havre	1,270,268	4,740,947	3,470,679	273·2
Potestes	556,193	1,203,575	547,382	116·4
Rug	1,203	2,574	1,371	113·9
Hester	16,418	37,485	21,067	128·3
Melkekjør	20,296	46,208	25,912	127·6
Oxer	27,611	84,675	57,064	206·7
Faar	6,071	16,053	9,982	144·4
Sviin	17,282	101,490	34,208	487·2
Hjemmekjøret smør ... lbs.	957,152	3,469,524	2,512,372	262·5
Ost	19,631	74,825	55,212	281·5

forholdsvis ringe Kapital. Vil han overtage et frit Hjemsted, saa er det nok, naar han har Midler til at bygge sig et af de billige Huse, anskaffe sig et Par Oxer, en Plog, Udsæd og Proviant nok til, at kan han leve indtil den første Höst. Med nogen Udholdenhed i Begyndelsen vil det let lykkes ham at skabe sig en selvstændig og uafhængig Stilling”.

”Folk, der kommer till Manitoba eller Nordvest-Territoriet med større Midler, kan naturligvis strax begynde efter en betydeligere Maalestok. De kan sætte deres Penge i Agerbrug eller Kvægavl, som begge lover dem god Gevinst”.

Skoler og kirker har alltid vært viktige samlingssteder i et samfunn. Det var det også på slutten av 1800 – tallet. Skolesystemet har alltid vært annerledes i USA og Canada enn det vi kjenner til i Norge. Derfor var det viktig å informere de nyankommende og alle som måtte tenke på å emigrere om dette.

”Skolevæsenet, som hviler i Regjeringens Hænder, er meget udstrakt og gør det mulig for den fattigste som for den rigeste at give sine Börn en grundig Opdragelse. For Befolkningens fattigere og Middel-Klasser er der oprettet Friskoler, hvor Börnene faar en god Elementar-Undervisning; Veien til Landets höiere Læreanstalter staar aaben for Enhver. Börn av fattige

Invandrere, som i heres tidligere Hjem vel neppe vilde have faaet synderlig Opdragelse har her arbeidet sig frem til gode Stillinger”.

”Kirken er fri og selvstændig, og man finder derfor alle Konfessioner repræsenterede i Canada.

Til slutt blir det ramset opp en hel del gode grunner til at Manitoba skal fremstå som et attraktivt sted å flytte til. Det er også tydelig at de som kom hit ofte kontaktet dem som ennå ikke hadde forlatt Norge for å friste dem med disse mulighetene.

Jeg vet at det hovedsakelig var en av mine slektninger som reiste rundt i Canada. Tallak Haines var på flere steder her før han til slutt endte opp i Wisconsin. Hvorvidt han var innom denne provinsen er ikke godt å si, men det er ikke utenkelig. Tallak var en mann som har dukket opp i historier fra mange ulike steder etter han forlot Norge.

HVORFOR MAA MANITOBA OG NORDVEST-TERRITORIET ANBEFALES UDVANDRERE FRA DE SKKANDINAVISKE LANDE TIL KOLONISATION?

1.—Manitobas Klima er meget sundt og ligner Skandivaviens. Klimafebre kendes ligesaa lidt der som i Nordeuropa. Den Koldfeber, som saa mange Kolonister i Kansas og Texas bukker under for, forekommer slet ikke i Manitoba, tværtimod Manitoba benyttes ofte som Kursted af Farmere, der har maattet lide for meget af Feber i de sydlige Stater.

2.—Jordbunden anerkendes af de høieste Autoriteter for at være den frugtbareste i Amerika. Dens Bearbejdelse er meget simpel. Blot Prærien brækkes, er den færdig til Saaning.

3.—Manitobas Produkter er de samme som Nordeuropas. Nybyggeren skal altsaa ikke først lære Dyrkningen af Bomuld, Ris osv., som det f. Ex. er nødvendig i Texas. Hvor Potetes, Kaal og Roer trives, der hersker et Klima som Skandinaver kan tåle. Dyrkningen af Bomuld og Ris er mere et Arbeide for Negre. Man kan bedst bedømme et Land efter dets Produkter.

4.—Afstanden fra Europa er forholdsvis ringe, og Reiseomkostningerne er som Følge deraf lave.

5.—De gode Samfærdselsmidler i Manitoba gør det muligt at afhænde dets Produkter paa de østlige og vestlige Markeder og udføre dem til Europa. Kolonisten faar derfor gode Priser for sine Frembringelser.

6.—I Manitoba hersker der ligesaa ordnede Tilstande som i de skandinaviske Lande, og Liv og Eiendele er ligesaa sikrede.

7.—Skolegangen er fri for de fattigere Klassers og Middelklassernes Börn, og det findes Skoler i alle Provinsens Dele.

8.—I Manitoba hersker der fuldstændig Religionsfrihed, og der er som Følge deraf Kirker af alle Konfessioner.

9.—Der gives der ingen trykkende Skatter, ingen Evang som Værnepligten i alle af de skandinaviske Lande; enhver lever frit der og har kun at respektere Lovene, der er indrettede til Beskyttelse og til Sikkerhed for hans Person og hans Eiendom.

10.—Nybyggere kan af Regeringen faa fri Hjemsteder hvorom de nærmere Bestemmelser kan læses længere fremme i dette Skrift. Landstrækninger, der er delvis opdyrkede, kan købes til moderate Priser.

11.—Da den canadiske Pacificbane, som gennemskærer Manitoba og Nordvest-Territoriet, nu er færdig, og disse Egne saledes er bragt i Forbindelse baade med det atlantiske og med det stille Hav kan man med Sikkerhed vente, at Landet hurtigt vil blive Bebygget.

12.—Chancerne for hurtigt at arbeide sig frem er ulige større for aabnede Landsdele end i tæt befolkede Stater. Den der kommer først, kan selv udsøge, de der kommer senere, maa tage kvad der bliver tilovers.

13.—I Manitoba er der mange Skandinaver, og Invandrere kan uden Vanskelighed komme til at nedsætte sig blandt deres Landsmænd. De kan derfor meget godt klare sig med deres Modersmaal, uagtet det engelske Sprog er det fremherskende.

siden av verden og ikke er redd for å jobbe, får vi en stor eiendom helt gratis. En vanvittig tanke, men slettes ikke utenkelig for dem som ikke har muligheter her hjemme.

Dagens USA har forandret seg mye. Det skulle bare mangle etter så mange år. Likevel hadde jeg en opplevelse i sommer som satt ting litt i perspektiv. En av mine slektninger fortalte om forlatte og nedlagte gårder og store eiendommer som ligger brakk. Det er ikke lett å leve som bonde i USA i dag.

Likevel er det mange som klarer seg godt og får gode avlinger. Bankene gir ikke ut lån på samme måte lenger, men det fins muligheter. Der som det kommer folk som tilbyr seg å drive en forlatt eiendom og få ting i gang igjen, kan de flere steder overta veldig billig eller helt gratis. De driver på en måte for banken en viss periode, men kan overta hvis de klarer å drive gården på en forsvarlig måte. I og med at det nå er mange slike gårdsbruk rundt forbi, vil det kanskje åpne seg muligheter for at emigranter nok en gang kan erverve seg billige eiendommer. Det er tross alt bedre med litt drift enn ingen drift.

Noe som i alle fall er sikkert er at det har vært kontakt mellom denne provinsen og familier i Bamble. Det er her denne boken hører hjemme og den var nok ganske verdifull med tanke på hvilke muligheter den la frem i sin tid. Man kan jo tenke seg å få et slikt tilbud i hende i dag. Hvis vi bare selger alt vi eier, flytter til andre

Tips fra internett

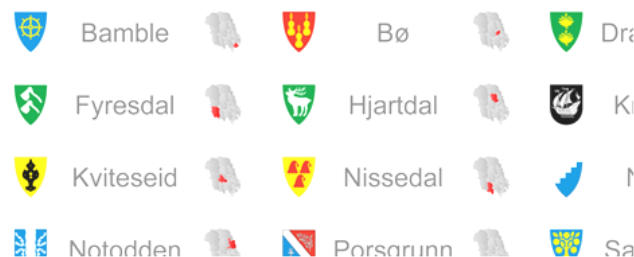
En ny spennende nettside for Telemarkskilder

Av Jan Christensen

Communities in DSpace

Select a community to browse its collections

For noen dager siden lanserte Høyskolen i Telemark en nettside hvor det skal legges inn historisk materiell og dagsaktuelle temaer. Innholdet omfatter både digitalt materiale som allerede er publisert andre steder, og digitaliserte versjoner av tidligere papirbasert materiale. Telemarkskilder inneholder nå nærmere 200 000 dokument sider. Nye kommer stadig til.

Planen er å digitalisere skrevet og trykt materiell fra firmaer, foreninger, privat personer, offentlige instanser etc. Det vil omfatte historisk materiale, kultur, næringsliv, politikk, religion, utvandring, migrasjon, levekår, helse og mye mer. Mange protokoller fra Arbeiderbevegelsens arkiv er allerede lagt ut. Du finner Skjensposten fra 1880 og 81, samt mange av Richard Berges håndskrifter.

Alt registreres under hver kommune, så det er

lett å finne fram til det man leter etter.

Dette ser meget spennende ut, så dersom det slår an og mange medvirker med digitalt materiale, kan dette bli en stor og viktig kilde til vår Telemarks-historie.

Nettstedet finner du på <http://www.telemarkskilder.no>

Kjekke hjelpemidler

Av Jan Christensen

Vi har vel mange av oss erfart at det å leite etter personer i kirkebøkene for Kristiania/Oslo kan være litt av en utfordring. Spesielt dersom man leiter i bøkene etter 1870-tallet, da mange av de nye kirkesogna dukket opp. Hvilket kirkesogn skal man leite i, dersom man kun hadde et navn.

Men det fins en lettere måte.

Nå ligger adressebøkene for Kristiania ute på Digitalarkivet fra 1903 til 1971. Der kan man finne i hvilken gate vedkommende bodde. Bøkene er alfabetiske på etternavn og lette å finne fram i.

Det fins også adressebøker før 1903, men de ligger foreløpig ikke på nettet. Den eldste skal visstnok være fra 1838, men det er først fra 1857 at det blir mere regulære utgivelser.

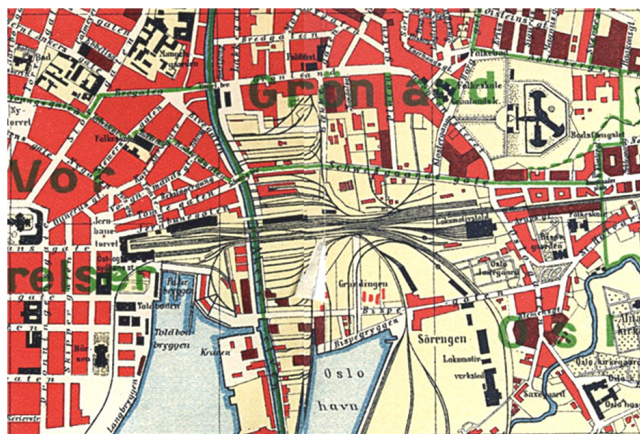
Ta en kikk på Oslo Kommunes Byarkivs nettsider. Der finner man mere info.

Når man nå vet hvilken gate personen man leiter etter, bodde i, kan man gå inn på et kart over Kristiania fra 1911 med menighetsgrenser. Det ligger også på Oslo Byarkiv.

(<http://www.byarkivet.oslo.kommune.no/article68754-961.html>)

Her er det bare å søke i registeret over gater, så finner man kirkesognet. Dessuten er selve kartet strålende å bruke. Her ser man hvordan gatene gikk i Oslo før Pipervika og Vaterland ble utbygd.

Da blir det straks lettere å velge riktig kirkebok å leite videre i.

Kurs i gotisk skrift

Vi vil avholde et kurs i gotisk skrift for våre medlemmer i vår. Kurset går over 3 kvelder i april/mai.

Det er 22. april, 29. april og 6. mai. Kurssted er møterommet i 2. etg på Porsgrunn bibliotek fra 18:00—21:00.

Vi tar en medlemsavgift for kurset på kr. 200,- pr deltager.

Dette er ikke et videregående kurs fra det kurset som gikk i 2013 så det er mulig for alle å melde seg på.

Påmelding skjer til: **Audhild Dahl**, sekretar@grenlandslekt.no, tlf. 920 65 211

Frist: 9. april.

Innkalling til årsmøte

Det kalles herved inn til årsmøte i Grenland Ættehistorielag. Møtet avholdes

torsdag 26. mars 2015 kl 19:00

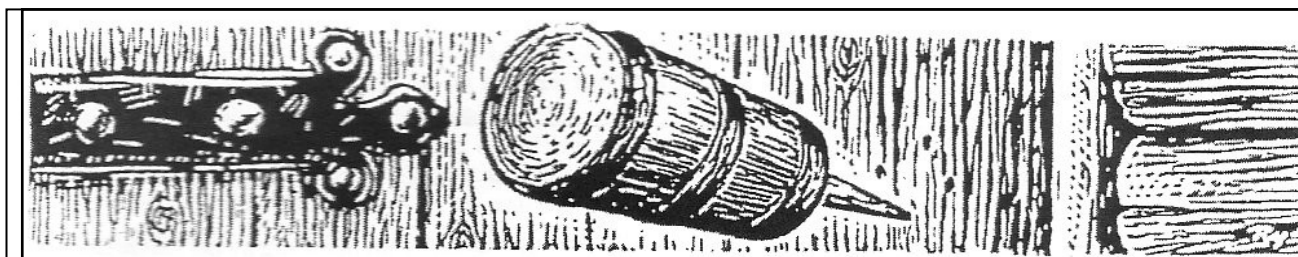
på Herøya Idrettsforenings klubbhus (v/Rema 1000 på Herøya).

Sakspapirer til årsmøtet vil bli utlevert ved oppmøte.

Etter møtet blir det foredrag av Trond Aasland som forteller om Hydro-direktørene Gjestland og Holte.

Det serveres kaffe, rundstykker og kaker.

Det blir også loddsalg og utlodning.

Budstikka nr. 1 - 2015

Styret i Grenland Ættehistorielag:

Terje Rehn Holm-Johnsen, leder

Kari Aabelvik, nestleder

Audhild Dahl, sekretær

Tore Granly, kasserer og IT-ansvarlig

Kersti Sorter, arkivar

Frank Johannesen, arkivassistent

Gard Strøm, PR-ansvarlig

Varamedlemmer:

Sven Erik Langseid

Bjørn Bergan

Kontaktinformasjon Grenland Ættehistorielag:

E-post: lagskontakt@grenlandslekt.no

Konto: 2610 20 83813

Nettside: www.grenlandsslekt.no

Besøk vår nettside for mer informasjon, slektsforum, kildemateriale, medlemsmøter m.v.

Medlemskontingent 2015

Enkeltmedlem:..... 200 kr.

Medlemmer, ektefeller/par:..... 250 kr.

Arbeidsmøter

Arbeidsmøtene blir holdt på vårt møterom i 2. etasje, hvor åpningstiden er kl. 17-20. Her kan vi sitte med våre PCer og jobbe med slekt hver for oss, sammen eller be om bistand. Styret har 3 kontaktpersoner på samtlige møter, som velvillig hjelper til med å svare på spørsmål.

På de utvidede medlemsmøtene har vi orienteringer m.v. om ulike temaer i tiden kl.19-21.

Husk at biblioteket stenger dørene kl. 19. Møtene kan ofte vare lenger.

Svenske og amerikanske kilder:

Laget har abonnert på viktige svenske og amerikanske nettsteder (betalingstjenester) med kirkebøker, folketellinger m.v., og på arbeidsmøtene er vi behjelpelig med oppslag her så langt tida strekker til.

Husk å melde fra om endringer om postadresse og e-post til laget

Vi sliter med et antall medlemsblader som kommer i retur ved hver utsending. Som oftest er det at dere har flyttet, men glemt å melde fra til oss. Dette fører til at dere får medlemsbladet forsinket samt at vi får ekstra kostnader til ny utsending. Glem ikke oss når du melder adresseforandring.

Videre har laget fått e-post-adressen til en del av våre medlemmer - men langt fra alle. Ved utsending av noen meldinger pr. e-post viser det seg så igjen at noen kommer i retur. Så meld også fra om e-post endringer.

POST

Møteplan

1. halvår 2015

Januar	8.	Arbeidsmøte
	22.	Utvidet arbeidsmøte
Februar	5.	Arbeidsmøte
	19.	Arbeidsmøte
Mars	5.	Arbeidsmøte
	19.	Arbeidsmøte
	26.	Årsmøte
April	9.	Utvidet arbeidsmøte
	23.	Arbeidsmøte
Mai	7.	Arbeidsmøte

Tid og sted for ordinære og utvidede arbeidsmøter er som før;
jamfør Budstikka på forrige side